

تاریخ علم

تاریخ علم در اسلام و ایران به روایت دکتر علی اکبر ولایتی (بخش ششم)

دانشجویان کشورهای برتر جهان در راه ایران

آنچه در پی می‌آید، ادامه مجموعه مباحث مطرح‌شده از سوی دکتر علی اکبر ولایتی در مجموعه برنامه‌های «ایران» در سیمای جمهوری اسلامی ایران با موضوع تبیین تاریخ علم در اسلام و ایران است:

دیری نگذشت که سیل دانشمندان، از پزشکان و داروسازان و فیلسوفان ملل گوناگون، رهسپار جندی‌شاپور شدند، چنانکه در کمتر از ۱۰ سال بیش از ۱۰۰ دانشجوی پزشکی و فلسفه از کشورهای یونان و روم و سیسیل و مصر و بین‌النهرین و نیز از هند و چین به جندی‌شاپور وارد شدند. شاپور مقدم آنان را گرمی داشت و با مزایایی بیش از آنچه در سرزمین خود دریافت می‌داشتند، از آنها استقبال کرد. این خیل عظیم دانشمندان در جندی‌شاپور به اعتبار مراکز علمی آن افزود، چنانکه نه‌فقط مراکز و حوزه‌های پزشکی آن از مراکز علمی آن و اسکندریه و دانشگاه‌ها (الحضرة) پیشی گرفت، بلکه آغاز بزرگی برای تأسیس دیگر مراکز علمی مثل فلسفه و حکمت و ریاضی و نجوم و فیزیک در آنجا شد. شهر جندی‌شاپور پس از یک دوره کوتاه از شکوه و جلال در زمان هرمز دوم ساسانی (حکومت: ۳۰۹-۳۰۲م) چون دیگر پایتخت زمستانی نبود، تا اندازه‌ای از رونق افتاد، ولی شاپور دوم دوباره آن را رونق بخشید و این شهر در عصر انوشیروان به اوج عظمت و شهرت خود رسید.

دانشگاه جندی‌شاپور و موسسات علمی و سازمان‌های وابسته به آن طی ۵۲ سال دوران زمامداری شاپور دوم (ذوالکفاف؛ حکومت: ۳۷۹-۳۰۹م) پادشاهی انوشیروان (خسرو اول؛ ۵۷۹-۵۵۰م؛ حکومت: ۵۷۹-۵۷۱م) به یکی از سازنده‌ترین و معتبرترین مراکز پزشکی و علمی جهان تبدیل شد. حوزه‌های فلسفه و حکمت در جندی‌شاپور آنچنان اوج گرفت که عظمت آن تا سال ۹۰۰م در افواه مردمان شرق و اقوال غربیان پایدار ماند. دانشگاه جندی‌شاپور در دوران شاپور دوم «چهارراه علوم» و آن رامیراثی از فرهنگ و دانش در تاریخ تمدن ایران و در نهایت در تاریخ تمدن کل جهان می‌داند. خسرو انوشیروان با هوشیاری و توجه فوق‌العاده‌ای که به دانش و دانش‌اندوزی داشت، توانست جندی‌شاپور را به یک مرکز بزرگ علمی و پزشکی تبدیل کند. وی «اماربا»، از نسطوریان را به ریاست مذهبی شهر برگزید. تحت زعامت مارابا، تدریس کتاب‌های بقراط و جالینوس در جندی‌شاپور رواج یافت. گروهی از پزشکان یونانی نیز در مراکز علمی شهر جندی‌شاپور مشغول تدریس شدند. نسطوریوس (حدود ۴۳۹م)، بطریق قسطنطنیه، به اعلام برائت از عقیده تثلیث، اعتقاد به خدای یگانه را به عنوان باور اصیل مسیحی اعلام کرد. پیروان وی را نسطوریان نامیده‌اند. کلیسای مسیحی ایران عهد ساسانی تعالیم نسطوریوس را پذیرفت و حکم محکومان وی را که از سوی دیگر مسیحیان مطرح شده بود، رد کرد.

دانشگاه جندی‌شاپور را به تمام معنا می‌توان یک دانشگاه بین‌المللی و جهانی نامید، زیرا افزون بر آنکه هر کسی از هر ملیت و هر دین و مذهب بدون تعصب و با تفاهم با دیگر نژادها و ادیان می‌توانسته در آنجا تدریس و تحصیل کند، پناهگاهی نیز برای دانشمندان جهان به‌شمار می‌رفته است، چنانکه در زمان ساسانیان هفت تن از فیلسوفان و دانشمندان معروف مدرسه آن (ابیزدور، پرمیاس، پرسپیانوس، داماسیوس، اولامیوس سیمپیل، سیسپوس و دیوژن) هنگامی که مورد ظلم و تعدی امپراتور روم قرار گرفتند، به این دانشگاه پناه آوردند و آنجا به تدریس و تحصیل دانش پرداختند، هرچند اساساً همچنان از مکتب فلسفی آن پیروی می‌کردند. مسیحیان نسطوری نیز که از شهر ادسا (رها) رانده شدند، به جندی‌شاپور پناهنده شدند و مورد استقبال قرار گرفتند.

به‌جز انتقال علوم یونانی به جندی‌شاپور، این شهر از آشخور واردات علمی طب هندی نیز سیراب شده بود. سرگین (تاریخ نگارش‌های عربی، ج ۳، ص ۲۶۲) بر آن است که در دوره‌های بعدی همین دانشمندان ایرانی و به‌ویژه مدرسه جندی‌شاپور، نخستین میانجی میان جهان اسلام و هندیان شدند. به احتمال بسیار، اگر جندی‌شاپور نقش واسطه میان پزشکی هندی و اسلامی را ایفا نمی‌کرد، دانشمندان دوران خلفای عباسی به این آسانی و سرعت از طب هندی آگاهی حاصل نمی‌کردند.

پی‌نوشت:

1- Nestorius ادامه دارد...

نیمکت خبر

محمدرضا حیاتی روزنامه‌نگار

آزمون ورودی دوره دکتری (Ph.D) نیمه متمرکز سال ۹۸ دانشگاه آزاد اسلامی نیز ثبت‌نام و انتخاب رشته خود را از روز گذشته آغاز کرده است و داوطلبان تا ۱۶ اردیبهشت‌ماه فرصت دارند انتخاب رشته خود را ثبت کنند. اما دانشگاه آزاد اسلامی همزمان با آغاز ثبت‌نام، دفترچه راهنمای ثبت‌نام و انتخاب رشته کدرشته‌های مقطع دکتری تخصصی را در سایت مرکز سنجش و پذیرش دانشگاه منتشر کرده که حاوی نکات مهمی است. ضرورت دارد تمامی داوطلبان مجاز به انتخاب رشته با توجه به نتایج درج‌شده در کارنامه صادره از سوی سازمان سنجش آموزش کشور و با مراجعه به سامانه انتخاب رشته دانشگاه آزاد اسلامی به آدرس www.azmoon.org ضمن مطالعه دفترچه راهنما نسبت به انتخاب حداکثر ۸۰ کد رشته / محل متناسب با کد مجموعه امتحانی خود اقدام کنند.

پذیرش نهایی داوطلبان چگونه است؟

براساس اطلاعات درج‌شده در دفترچه راهنما پذیرش نهایی براساس رعایت پنج نکته است: الف- دانشگاه آزاد اسلامی پس از پایان مهلت مقرر برای انتخاب رشته نتایج داوطلبان حائز شرایط برای شرکت در مرحله ارزیابی مصاحبه تخصصی را اعلام خواهد کرد.

ب- پس از اعلام نتایج انتخاب رشته، آن دسته از داوطلبانی که شرایط علمی لازم به‌منظور شرکت در مصاحبه را احراز کرده‌اند، لازم است با مراجعه به سامانه آمادگی خود را برای شرکت در مصاحبه اعلام کنند. داوطلبان موظفند در زمان مراجعه به سامانه برای اعلام آمادگی جهت شرکت در مصاحبه به ازای هر رشته گرایش مبلغ ۹۲ هزار تومان پرداخت کنند. عدم اعلام آمادگی برای شرکت در مصاحبه در بازه زمانی اعلام‌شده از طریق سامانه به منزله انصراف است. ج- داوطلبان لازم است با توجه به جدول زمانی اعلام‌شده از سوی مرکز سنجش و پذیرش دانشگاه آزاد اسلامی در دست داشتن مدارک لازم به‌منظور شرکت در ارزیابی تخصصی مراجعه کنند. د- پس از انجام مرحله ارزیابی تخصصی دانشگاه آزاد اسلامی نتایج نهایی داوطلبان شرکت‌کننده در این مرحله توسط سازمان سنجش آموزش کشور اعلام خواهد شد. ه- جهت ورود به دوره دکتری تخصصی با آزمون معیارهای زیر صورت می‌گیرد: ۱- آزمون متمرکز (۵۰ درصد) ۲- سوابق آموزشی، پژوهشی و فناوری (۲۰ درصد) ۳- مصاحبه علمی و سنجش عملی (۳۰ درصد)

وضعیت سهمیه‌ها به چه صورت است؟

براساس دفترچه منتشرشده، دو نوع سهمیه برای داوطلبان در نظر گرفته شده است: ۱- سهمیه رزمندگان و ایثارگران: افراد مشمول متقاضی استفاده از سهمیه‌ها و تسهیلات موجود در دفترچه راهنمای ثبت‌نام سازمان سنجش آموزش کشور. در هر یک از کد رشته/محل‌ها ۲۵ درصد ظرفیت به رزمندگان و ایثارگران اختصاص می‌یابد که حدنصاب نمره علمی لازم برای رزمندگان ۸۰ درصد و ایثارگران ۷۰ درصد نمره در هر یک از مراحل آزمون، برای آخرین فرد پذیرفته‌شده در گزینش آزاد است.

۲- سهمیه مرپیان: براساس قوانین موجود، ۱۰ درصد سهمیه مازاد بر ظرفیت (حداقل یک نفر در هر کد رشته/محل) برای مرپیان در نظر گرفته شده است. اعضای هیات علمی (مرپی) تمام‌وقت (اعم از رسمی آزمایشی و رسمی قطعی) و در استخدام رسمی دانشگاه آزاد اسلامی که دارای سه سال سابقه عضویت در هیات علمی دانشگاه باشند، می‌توانند در صورت تمایل از این امتیاز به‌منظور پذیرش در دوره دکتری تخصصی بهره‌مند شوند. گفتنی است، مرکز سنجش و پذیرش دانشگاه رأساً نسبت به استعلام وضعیت این گونه افراد از امور هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی اقدام و در صورت تایید شرایط با شرط کسب حداقل ۸۰ درصد نمره در هر یک از مراحل آزمون، برای آخرین فرد پذیرفته‌شده در گزینش آزاد این سهمیه را لحاظ می‌کند. در این میان ذکر دو نکته ضروری است که: الف) رشته /مقطع کارشناسی ارشد مرپیان متقاضی استفاده از امتیاز هیات علمی جهت ادامه تحصیل با رشته‌ای که در دوره دکتری مایل به تحصیل در آن هستند، باید تجانس داشته باشد و ب) اشتغال به تحصیل اعضای هیات علمی منوط به موافقت دانشگاه است.

اطلاعیه دانشگاه پیام نور درباره تعدیل نیروی این دانشگاه

دانشگاه پیام نور درباره خبرهای تعدیل نیروی این دانشگاه اطلاعیه‌ای صادر کرده که در بخشی از این اطلاعیه آمده است: «متأسفانه در طول سال‌های ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۳ تعداد ۸۹۴ نفر با عناوینی که در آیین‌نامه‌های استخدامی وجود نداشته، به صورت پیمانی مشروط، دستیار علمی و قراردادی در دانشگاه مشغول به خدمت شده‌اند و مشخص نبودن وضعیت استخدامی این افرادی یکی از معضلات دانشگاه بود. علی‌رغم عدم انطباق وضعیت اشتغال این افراد با قوانین و ضوابط مقرر و متأسفانه فقدان حداقل شرایط عضویت هیات علمی در برخی از آنان از جمله شرایط سنی ورود به خدمت، تقریباً اقدام موثری برای تعیین تکلیف این افراد به‌عمل نیامده بود. تا پایان فروردین‌ماه سال جاری ۶۷۷ نفر از کل ۸۹۴ نفر به صورت پیمانی مشروط»، دستیار علمی» و «قراردادی» با دانشگاه همکاری داشته‌اند.

تمدید مهلت انتخاب رشته کنگور دکتری

مشاور عالی سازمان سنجش گفت: «مهلت انتخاب رشته در آزمون ورودی دوره دکتری (Ph.D) نیمه‌متمرکز سال ۹۸ تا ساعت ۲۴ پنجشنبه پنجم اردیبهشت تمدید شد. حسین توکلی در گفت‌وگو با مهر افزود: «به‌منظور فراهم آوردن تسهیلات لازم برای آن دسته از داوطلبان مجاز به انتخاب رشته آزمون ورودی دوره دکتری (Ph.D) نیمه‌متمرکز سال ۹۸ که تاکنون نسبت به انتخاب رشته اقدام نکرده‌اند، مهلت انتخاب رشته و ثبت آن در فرم تا ساعت ۲۴ روز پنجشنبه پنجم اردیبهشت‌ماه ۹۸ تمدید شد.» او یادآور شد: «از تعداد ۱۶۳ هزار و ۳۲۱ داوطلب حاضر در جلسه ۱۵۰ هزار و ۵۳۵ نفر مجاز به انتخاب رشته شده‌اند که از این تعداد ۶۵ هزار و ۵۵۰ نفر زن و ۸۴ هزار و ۹۸۵ نفر مرد هستند.» توکلی گفت: «از تعداد ۱۵۰ هزار و ۵۳۵ نفر مجاز به انتخاب رشته، تا ظهر روز سه‌شنبه سوم اردیبهشت‌ماه ۹۸ تعداد ۶۳ هزار و ۹۷۰ نفر یا به عبارت دیگر ۴۲/۵ درصد مجازین انتخاب رشته کرده‌اند.»

دانشگاه

۴ نکته کلیدی برای انتخاب رشته راحت

در دانشگاه آزاد دکتر شوید

چگونه بدون آزمون وارد دکتری شویم؟

براساس بخشنامه و آیین‌نامه‌های پذیرش بدون آزمون استعدادهای برتر و فارغ‌التحصیلان ممتاز برای ورود به دوره‌های تحصیلی بالاتر در دانشگاه آزاد اسلامی باید دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- کلیه حائزان شرایط درخواست‌کننده دوره دکتری تخصصی شامل استعدادهای برتر و فارغ‌التحصیلان ممتاز براساس حداقل معدل ۱۷ برای رشته‌های دامپزشکی، ۱۸/۵ برای رشته‌های علوم انسانی و ۱۷/۵ برای سایر رشته‌ها با رعایت سایر شرایط مندرج در شیوه‌نامه اجرایی براساس معدل و رتبه‌بندی و متناسب با ظرفیت برای هر یک از رشته/محل‌های انتخابی گزینش و برای مصاحبه علمی به گروه‌های تخصصی مربوط معرفی می‌شوند. امتیاز نهایی هر داوطلب براساس شاخص‌های پژوهشی-آموزشی و مصاحبه منطبق بر شیوه‌نامه اجرایی محاسبه شده و به‌عنوان شاخص برای گزینش نهایی داوطلبان ملاک عمل قرار می‌گیرد.
- ۲- دارا بودن حداقل نمره پایان‌نامه ۱۸/۵۰ جهت کلیه رشته‌ها. رعایت این نکته ضروری است که درخصوص دانش‌آموختگانی که ارزیابی پایان‌نامه آنها به صورت توصیفی بوده، تنها دانش‌آموختگانی که پایان‌نامه آنها با درجه عالی ارزیابی شده است، مجاز ثبت‌نام در دوره بدون آزمون (ویژه استعدادهای درخشان) خواهند بود.
- ۳- متجانس و همنام بودن رشته فارغ‌التحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد با رشته انتخابی در مقطع دکتری تخصصی.
- ۴- متقاضیان باید دوره تحصیلی کارشناسی ارشد ناپیوسته را حداقل ۶ تا نیمسال به پایان رسانده باشند. گفتنی است دوره تابستان و مرخصی/مرخصی‌های بدون احتساب در سنوات جزء نیمسال/نیمسال‌های تحصیلی محسوب نمی‌شود.
- ۵- دانشجویانی که دارای دروس معادل‌سازی شده باشند، شامل پذیرش بدون آزمون (ویژه استعدادهای درخشان) نمی‌شوند.
- ۶- داوطلبان دوره بدون آزمون (ویژه استعدادهای درخشان) در صورت کسب شرایط دعوت به مصاحبه، لازم است نسخه‌ای از فایل مقالات و تولیدات علمی چاپ‌شده در مجلات ISI یا مجلات علمی پژوهشی فارسی زبان و غیرفارسی زبان داخلی یا خارجی با isc خود را با فرمت اعلام‌شده در زمان مصاحبه به گروه تخصصی مربوطه ارائه کنند.

این ۷ نکته را حتما رعایت کنید

- ۱- شهری پذیرفته‌شدگان واحدها، پردیس‌ها و مراکز بین‌المللی دانشگاه آزاد اسلامی براساس شهری مصوب سالانه این محل‌های دانشگاهی تعیین می‌شود و تا دو برابر شهری واحدهای داخلی است.
- ۲- با توجه به مقررات دانشگاه آزاد اسلامی، جابه‌جایی، انتقال و میهمانی دانشجویان مطابق آیین‌نامه نقل و انتقال دانشجویان این دانشگاه انجام می‌شود. ضمناً هرگونه جابه‌جایی، انتقال و میهمانی از واحدها، پردیس‌ها و مراکز بین‌المللی و برون‌مرزی به دیگر واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی ممنوع است. گفتنی است با توجه به مقررات دانشگاه آزاد اسلامی، جابه‌جایی، انتقال و میهمانی دانشجویانی که به صورت بدون آزمون (ویژه استعدادهای درخشان) در دانشگاه پذیرفته شده باشند، مطابق آیین‌نامه نقل و انتقالات دانشجویی ممنوع است.
- ۳- دانشجویانی که پس از پذیرش در دانشگاه و اخذ واحدها از دانشجویان با آزمون یا بدون آزمون «ویژه استعدادهای درخشان» به هر دلیلی تقاضای انصراف از تحصیل داشته باشند، مطابق بخشنامه‌های مربوطه از سوی واحدهای دانشگاهی درخصوص آنها اقدام می‌شود.
- ۴- دانشجویان شاغل به تحصیل در یکی از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی که از طریق آزمون در همان واحد یا واحد دیگر پذیرفته شوند، از پرداخت هزینه انصراف معاف هستند.
- ۵- پذیرفته‌شدگان مقطع دکتری تخصصی ملزم به ارائه نمره زبان انگلیسی مورد تایید دانشگاه، با توجه به بخشنامه‌های مربوطه هستند.
- ۶- تغییر رشته/گرایش در مقطع دکتری تخصصی ممنوع است.
- ۷- در صورت عدم تشکیل کلاس در یک واحد دانشگاهی به علت حداقل پذیرش، واحدهای دانشگاهی با هماهنگی مرکز سنجش و پذیرش می‌توانند مطابق ضوابط و دستورالعمل‌های داخلی دانشگاه آزاد اسلامی نسبت به تغییر محل پذیرش پذیرفته‌شدگان اقدام کنند.

زنان بیش از مردان فارغ‌التحصیل دارای شغل هستند

معاون پژوهشی وزارت علوم گفت براساس طرح رصد اشتغال وزارت علوم بیشترین اشتغال فارغ‌التحصیلان مربوط به زنان است. مسعود برومند در گفت‌وگویی با رسانه‌ها گفت: «طرح رصد اشتغال فارغ‌التحصیلان سال گذشته در وزارت علوم اجرا شد و در سال جاری نیز این طرح ادامه می‌یابد.» او افزود: «در سال جاری طرح رصد اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی برای سال‌های ۹۳-۹۴ اجرایی خواهد شد.» معاون پژوهشی وزارت علوم اظهار داشت: «آمارهای این طرح در سال گذشته براساس جامعه فارغ‌التحصیلان و سامانه‌های وزارت کار تدوین شده است که در سامانه وزارت کار آمار افرادی که بیمه بوده‌اند، وجود داشت.» برومند تأکید کرد: «براساس این طرح حدود ۵۳ درصد فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بیمه هستند و همچنین براساس این طرح اشتغال زنان فارغ‌التحصیل بیشتر از مردان است.»

درصد زنان فارغ‌التحصیل